

Den 9. april 2021
MIM 033

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til begrænsning af N,N-dimethylformamid (DMF) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremlagt et forslag om begrænsning af N,N-dimethylformamid (DMF) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH) (komitésag). Forslaget har været drøftet på møder i REACH-komiteen den 14. december 2020 og den 4. februar 2021, og er nu sat til skriftlig afstemning med frist den 29. april 2021. Forslaget forventes at have en marginal positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget vurderes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes på linje med Kommissionen, at risici ved anvendelse af DMF ikke er tilstrækkeligt kontrolleret i EU, og at der derfor er behov for at begrænse anvendelsen. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt et forslag til kommissionsforordning om begrænsning af N,N-dimethylformamid (DMF) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1907/2006 om registrering, vurdering og godkendelse af samt begrænsninger for kemikalier (REACH).

Begrænsningsforslaget er fremsat på baggrund af et forslag udarbejdet af Italien i henhold til artikel 69, stk. 4, hvorefter der træffes endelig afgørelse om begrænsning af stoffet i henhold til artikel 133, stk. 4 i REACH-forordningen og efter forskriftsprocedure med kontrol i artikel 5a i Rådets afgørelse 1999/468/EF, jf. artikel 12 i forordning nr. 182/2011 om kontrol med Kommissionens udøvende beføjelser.

Hvis der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet med henblik på legalitetskontrol, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for 3 måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for 2 måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedta-

ger forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på 4 måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget har været drøftet på møder i REACH-komiteén den 14. december 2020 og den 4. februar 2021, og er nu sat til skriftlig afstemning med frist den 29. april 2021.

Formål og indhold

N,N-dimethylformamid (DMF) er et såkaldt ikke-polært opløsningsmiddel, som skader forplantningsevnen og det ufødte barn. DMF skader desuden leveren og giver øjenirritation. Både inhalation og hudkontakt kan give anledning til leverskade. Leverskade forårsaget af DMF forstærkes markant ved indtagelse af alkohol.

Der anvendes mellem 10.000 og 100.000 tons DMF i EU om året. DMF bruges i forskellige industrier og til professionelle aktiviteter. DMF bruges hovedsageligt til at producere andre kemikalier, herunder lægemidler og mineraler. Stoffet anvendes også til produktion af plastik, herunder polyuretan (PUR), tekstil og parfume, samt i den petrokemiske industri. Kommissionens forslag har til hensigt at beskytte arbejdstagerne i EU.

Kommissionen foreslår at forbyde markedsføring og brug af DMF og af DMF i andre stoffer eller blandinger med en grænseværdien på 0,3 %.

Markedsføring af DMF til sikker brug undtages. Det gøres ved at stille krav om, at producenter, importører og downstream-brugere i de relevante kemikaliesikkerhedsrapporter og kemikaliesikkerhedsdatablade skal anvende et såkaldt afledt nuleffektniveau (engelsk forkortelse: DNEL) i forhold til arbejderes udsættelse på 6 mg/m³ for udsættelse via inhalation og 1,1 mg/kg/dag for hudeksponering. DNEL benyttes dels som en grænseværdi og dels til at beregne, hvilke risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold, virksomheden skal anvende.

Sikker brug af DMF undtages ligeledes. Det gøres ved at stille krav om at producenter og downstream-brugere tager de fornødne risikohåndteringsforanstaltninger og sørger for passende anvendelsesforhold, der sikrer, at arbejderes udsættelse for DMF er under DNEL-værdierne.

Begrænsningen træder i kraft 24 måneder efter, at forslaget er vedtaget. For markedsføring til og brug af DMF som 1. opløsningsmiddel i polyurethan-coating af tekstiler og papir og til produktion af polyurethan-membraner, og 2. spinne-processen af syntetiske fibre træder begrænsningen i kraft heldholdsvis 36 og 48 måneder efter at forslaget er vedtaget.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskrifts-proceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om en gennemførselsforanstaltning til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

I bilag 2 til Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 698 af 28. maj 2020 om grænseværdier for stoffer og materialer fremgår det, at grænseværdien for DMF er 15 mg/m³. Denne grænseværdi er dog kun gældende, hvis der ikke samtidig sker optagelse gennem huden. Hvis det er tilfældet, skal der foretages en

helhedsvurdering. Ud over overholdelsen af grænseværdien er virksomheder i Danmark forpligtigede til at sikre, at påvirkning fra farlige stoffer og materialer fjernes eller begrænses mest muligt i forbindelse med arbejdets udførelse jf. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 1793 af 18. december 2015 om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser).

Arbejdsmiljøgrænseværdien er anderledes end DNEL-tilgangen, da den skal ses i sammenhæng med en række andre krav i arbejdsmiljøreglerne.

De danske regler indebærer, at der i Danmark allerede gælder krav svarende til forslagets krav til risikohåndteringsforanstaltninger og passende anvendelsesforhold i arbejdsmiljøet.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser, da der er tale om et forslag til kommissionsforordning, der har direkte retskraft i medlemsstaterne. Jf. REACH-forordningens artikel 2, stk. 4, berører REACH ikke anvendelsen af EU's arbejdsmiljølovgivning. Der kan derfor indføres de samme eller strengere grænseværdier nationalt, hvis det vurderes, at der er behov for et højere beskyttelsesniveau, eller hvis det understøtter håndhævelsen.

Da forslaget minder om de regler, der normalt fastsættes under EU's arbejdsmiljøregler, har Kommissionen anbefalet, at medlemsstaterne bruger den vejledning for implementering, der blev udviklet i forbindelse med en lignende begrænsning af et andet ikke-polært opløsningsmiddel, 1-methyl-2-pyrrolidone (NMP).

Forslaget har ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget vurderes endvidere ikke at medføre væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Italien har vurderet, at forslaget vil koste 865 - 1.500 mio. € over 15 år i hele EU. Det er særligt virksomheder, der har produktion af syntetiske fibre til tekstil, og i mindre grad PUR-coatings og membranindustrien, der vil skulle indføre risikohåndteringsforanstaltninger og justere deres anvendelsesforhold for at kunne overholde reglerne. ECHAs videnskabelige komite for samfundsøkonomisk vurdering (SEAC) har udtalt, at omkostningerne er stærk overvurderet. SEAC har vurderet, at der vil kunne anvendes risikohåndteringsforanstaltninger og foretages justeringer af anvendelsesforholdene, som vil være økonomisk gennemførlige. SEAC kan dog ikke angive et andet estimat for omkostningerne. For at imødegå eventuelle samfundsøkonomiske.

Arbejdstilsynet har vurderet, at forslagets krav til risikohåndteringsforanstaltninger og anvendelsesforhold allerede er indført i danske virksomheder, og forslagets krav til begrænsning af arbejdernes udsættelse vurderes dermed at være overholdt i danske virksomheder, også selvom den gældende danske grænseværdi ligger højere. Det kan dog ikke udelukkes, at forslaget kan medføre begrænsede omkostninger for enkelte virksomheder i forbindelse med kontrolmålinger. Dansk Industri og Arbejdstilsynet har endvidere oplyst, at de ikke har kendskab til, at der er produktion af syntetiske fibre til tekstil i Danmark. Samlet set vurderes det derfor, at forslaget ikke vil medføre væsentlige erhvervsøkonomiske omkostninger i Danmark.

Italien har vurderet, at der i de tre berørte brancher er mellem 1300 og 2550 arbejdstagere i EU, der udsættes for DMF. Forslaget er vurderet til at medføre en sundhedsmæssig gevinst i størrelsesordenen

35 til 77 mio. € over 15 år i EU. Det er hovedsagelig den nedsatte effekt på leveren (99,7 %), der bidrager til gevinsten. Det er sandsynligvis ingen sundhedsmæssig gevinst i Danmark, da forslagets krav til arbejderes udsættelse som nævnt allerede forventes at være overholdt i danske virksomheder.

Kommissionen har endvidere oplyst, at de sikkerhedshandsker, der bruges i forbindelse med COVID-19, kan fremstilles uden brug af DMF. Ligeledes er der ikke brug for DMF i de tekstiler, der anvendes til andet sikkerhedsudstyr i forbindelse med bekæmpelse af COVID-19.

Forslaget forventes at have en marginal positiv påvirkning af beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Forslaget har været i skriftlig høring i EU Miljø-specialudvalget, hvor der er indkommet bemærkninger fra Forbrugerrådet Tænk og fra Rådet for Grøn Omstilling.

Forbrugerrådet Tænk kan bakke op om den danske indstilling. Tænk mener dog, at indstillingen bør skærpes yderligere. Tænk mener, at Danmark skal kræve et forbud mod brugen af DMF i alle forbrugerprodukter, fordi stoffet skader forplantningsevnen og det ufødte barn. Tænk henviser til Kommissionens Kemikaliestrategi for bæredygtighed, hvor der lægges op til at stoffer, som skader forplantningsevnen, generelt skal forbydes i forbrugerprodukter.

Regeringen er enig med Forbrugerrådet Tænk i at stoffer, der skader forplantningsevne, generelt skal begrænses i forbrugerprodukter. Regeringen støtter derfor Kommissionens Kemikaliestrategi for bæredygtighed og arbejder på at fastholde, at Kommissionen gennemfører det forberedende arbejde, herunder deres køreplan for udarbejdelsen af forslag til begrænsning af grupper af stoffer, der bl.a. skader forplantningsevnen, og deres arbejde med en generisk begrænsning af bl.a. samme stoffer, i forbrugerprodukter.

Rådet for Grøn Omstilling støtter de foreslåede begrænsninger. Rådet for Grøn Omstilling mener desuden, at der bliver behov for yderligere restriktioner. Rådet for Grøn Omstilling påpeger, at anvendelsen af DMF i den kemiske industri i EU er så omfattende, at yderligere fremtidige begrænsninger i anvendelsen af DMF vil kræve substitution af selve de produkter, som er baseret på anvendelsen af DMF, idet det ikke altid vil være muligt at fremstille de samme produkter uden DMF.

Rådet for Grøn Omstilling angiver ikke, hvilke yderligere begrænsninger, der vil kunne komme på tale. Regeringen er enig i, at der er omfattende industriel anvendelse af DMF i EU. Det fremgår desuden af RAC og SEACs opinion, at der ikke findes tekniske og økonomisk brugbare alternativer til mange anvendelser.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter, at stoffer, som udgør en risiko for menneskers sundhed skal begrænses, når der kan identificeres en uacceptabel risiko. Det vurderes på linje med Kommissionen, at risici ved anvendelse af DMF ikke er tilstrækkeligt kontrolleret i EU, og at der derfor er behov for at begrænse anvendelsen.

Regeringen bemærker dog, at man fra dansk side, uafhængigt af det konkrete forslag, følger og bidrager til arbejdet i EU med at skabe større klarhed over forholdet mellem REACH og arbejdsmiljølovgiv-

ningen. Det skal i den sammenhæng pointeres, at dele af forslaget kunne have været stillet som grænseværdi under EU's arbejdsmarkedsløvgivning, det vil sige arbejdsmiljøreglerne, i stedet for som her under REACH.

Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.